

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

№3(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1002 sahifa,
16-mart, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Katta guruh tarbiyalanuvchilarida kasb haqidagi dastlabki tasavvurlarni shakllantirish metodikasini innovatsion ekotizim sharoitida takomillashtirish	18
Uralova Fotima Baxtiyor qizi	
Malakali sportchilarning kommunikativ qobiliyatlarini takomillashtirishda sotsiologik yondashuv (gandbolchilar misolida).....	23
G. A. Valiyeva	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida motor aliyali bolalarni ruhiy va nutqiy rivojlantirish usullari	27
Suyunova Surayyo Ulash qizi	
Sog'lom bola ekotizimining asoslari: ovqatlanish, immunitet va rivojlanish	31
Israilova Xusnida Adilovna	
Mobil ilovalar yordamida mustaqil o'qishni rivojlantirish	37
Raximova Feruza Najmiddinovna	
Biologiya darslarida muammoli ta'lim texnologiyasini qo'llash orqali mantiqiy fikrlashni rivojlantirish	42
Dauekeeva Gulistan Orinbaevna	
Talabalarga ingliz tilidagi matnlarni kommunikativ metod yordamida o'qish texnikasini takomillashtirish usullari	46
Mo'minova Mahliyo Axrorjonovna	
Velosiped haydashning afzalliklari.....	49
Raxmonova Go'zal Bobir qizi	
Компетентностный подход как стратегическая основа модернизации образования и его реализация в преподавании русского языка как иностранного в Узбекистане	54
Мирзакбарова Севда Вахиддиновна	
Umumta'lim maktablarida texnologiya fani mashg'ulotlarini tashkil etishning zamonaviy yondashuvlari va metodlari.....	58
Ziyamova Gulbaxor Tulabayevna	
Типы аббревиации в русском и узбекском языках: сравнительно-типологический анализ.....	62
Рахмонова Бахтигул Пайзилловна	
Maktabgacha ta'limda nutqni rivojlantirish jarayonida didaktik o'yinlardan foydalanish metodikasi	65
Abidjonova Mushtariybonu Qobiljon qizi	
Tarbiyaviy tadbirlarni samarali tashkil etishda maktabgacha ta'lim tashkiloti va ota-onalarning o'zaro hamkorlik masalalari.....	71
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Jabborova Shaxina G'affor qizi	
Qadriyatli yondashuv asosida talabalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish ..	76
G'aybullayev Quvonchbek G'olibovich	
Maktab o'quvchilarida stressga barqarorlik namoyon bo'lishining psixologik tahlili	83
Ismoilova N. Z.	
Yoshlar ma'naviyatini shakllantirishda milliy qadriyatlarning o'rni.....	87
Karshiyev Jaxongir Abdirayimovich	
Funksional savodxonlikni rivojlantirishda o'qish savodxonligining o'rni va ahamiyati	91
Xatamova Munisa Mamadulla qizi	
Transformatsiyalash tizimi asosida o'quvchilarning loyihalash kompetensiyalarini rivojlantirish samaradorligi.....	95
Jurayeva Zulayxo Islomovna	
Zamonaviy boshqaruv nazariyalarida rahbar muloqoti (transformatsion, kommunikativ va ishtirokchi boshqaruv yondashuvlari asosida).....	102
Islamova Difuza Dilshodovna	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida pedagogik kompetentlikni tabaqalashgan yondashuv asosida rivojlantirish mazmuni	107
Begmatova Nasiba Mengnarovna	
Bo'lajak maxsus pedagoglarni inklyuziv ta'limda subyektlar faoliyatini o'rgatish metodikasi	112
Dilshodov Abrorjon Dilshodjon o'g'li	
Pre-Reading Activities to Enhance Foreign Language Reading Comprehension: Reading "The Adventures of Tom Sawyer" in 10–11 Grades	118
Djumaniyazova Zulfiya Kaliyevna	
Nutq aktlarini o'rgatishda autentik materiallardan foydalanishning metodik imkoniyatlari (filologik yo'nalish talabalari misolida)	122
Fayzulloeva Chevar G'ayrat qizi	
Yangi O'zbekistonda talaba-yoshlarni milliy yuksaltirishda jadid-marifatparvarlari ilgari surgan g'oyalarning o'rni va roli	125
Mamadaliyev Abduvoxid Maxsitaliyevich	
Gimnastikaning O'zbekistonga kirib kelish va rivojlanish tarixi	128
N. Q. Mamasidova	
Uglevodorodlar tarkibini aniqlashda massa ulushiga asoslangan reflektiv yondashuv (7-9-sinflar misolida)	131
Maxamadiyev Sharofiddin Jumaboyevich, Smanova Zulayxo Asanalievna	
Screencasting materiallarini yaratish va ularni o'quv jarayonida qo'llash	134
Maxmudova Dilfuza Meliyevna, Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z shakllanishini psixolingvistik asoslari	137
Moxirabonu G'aniyeva Adxam qizi	
Maktabgacha ta'limdagi muammolar va yechimlar: o'zbekiston respublikasi tajribasi	140
N. Sh. Miryusupova	
Interaktiv kartografik resurslar va ularning ta'lim jarayonida qo'llanilishining didaktik, kognitiv hamda metodik asoslari	143
Olimova Aziza Abdullayevna	
Mentorlik tizimining tarixiy ildizlari va rivojlanish bosqichlari	147
Oxunova Dilnoza Qaxxorjonovna, Abdumannonova Durdonaxon Shuxratjon qizi	
Talabalarning psixologik holati va stress omillarining prokrastinatsiyaga ta'siri hamda mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlash usullari	150
Razakov Farxod Kuvondikovich, Rajabov Hikmat Toshevich	
Talabalarni stulda o'tirgan qiyofachi portreti ranglavhasini ishlashga o'rgatish metodikasi	154
Sadatov Chori Xolmuradovich	
Organik kimyo fanini o'qitishda teskari ta'lim va texnologiyalarning ahamiyati	158
Umrbekova Maftuna Ulug'bek qizi, Babanazarova Ayzada Omirbaevna, Abdulkakimova Gulziyba Ziyatdinovna	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks metodlarini qo'llashning samaradorligi	162
Xasanova Barnoxon Abdusattor qizi	
Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarning pedagogik kompetentligini takomillashtirish	165
Xolbozorova Nasiba Xolbozar qizi	
Проектирование персонализированных образовательных сценариев в дошкольном образовании средствами генеративного искусственного интеллекта	168
Пак Диана Александровна	
Bo'lajak pedagoglarni tayyorlashda STEAM yondashuvining roli	170
Atenov Jandarbek Dayrabay o'g'li	
Innovatsion ta'lim muhitida talabalarning kasbiy muloqot kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	173
Bo'ltakov Sanjarbek Xazratqul o'g'li	
Alohida ta'lim ehtiyojlari mavjud bo'lgan bolalar uchun inklyuziv ta'lim tizimining ahamiyati	176
Mehmonova Nodiraxon Yusufxon qizi	

Duduqlanish nutq kamchiligini korreksiyalashning maxsus va integratsiyalashgan texnologiyalarini rivojlantirish.....	180
Boxodirova Gulasaxon Ibrohimovna	
Эссе как инструмент формирования и диагностики компетенций в системе высшего образования .	184
Шейхмамбетов Сервер Рефикович	
Matallar va folklor hikoyalari: maktabgacha ta'lim tashkilotlarida interaktiv dars texnologiyalari.....	188
Azimova Nodira Hikmatovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirish va ularni sportga yo'naltirishning pedagogik asoslari.....	191
Norboyev Komiljon Jurakulovich, Rustamova Kamola Xayrulla qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida ijtimoiy-gumanitar fanlarning o'qitilishining ahamiyati.....	194
Burkhanova Sabo Tulanovna	
Oliy ta'lim muassasalarida O'zbekistonning eng yangi tarixini o'qitishning metodologik asoslari va muammolari	197
Norbutayeva Guzal Abdig'ofurovna	
Ta'lim tashkilotlarida sifatni boshqarish jarayonlarini tizimli rejalashtirishning nazariy va amaliy asoslari.....	200
Abdurashit Karimovich Avliyakov	
Tarbiya darslari samaradorligini oshirishda abdulla avloniy pedagogik hikmatlaridan foydalanishni metodik tashkil etish.....	204
Daliyeva Eliza Zokir qizi	
Badiiy-tarixiy meros asosida bo'lajak pedagoglarning refleksiv tafakkuri va kasbiy identifikatsiyasini rivojlantirish	207
Qodirova Mavluda Maxodir qizi	
Adabiyot darslarida lirik asarlarni vizual yondashuvlar asosida o'qitish usullari.....	210
Sobitova Mahmudaxon Shuxratbek qizi	
ESG tamoyillarini ta'lim tizimiga joriy etish orqali talabalarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish	216
Tursunova Shahzoda Baxromovna	
Социально-психологические факторы нарушения психологического здоровья в семье	219
Гулру Тургунова	
O'zini tarbiyalash (self-development) g'oyasining Ibn Sino ta'limotidagi o'rni	229
Usmanova E'zoza Zokirjonovna	
Оценка динамики физиологических показателей волейболистов 12–16 лет в предсоревновательный и соревновательный периоды	234
Умматалиева Шерзода Шерали угли	
Individual sport turlarida sportchilarning natijadorlik kompetensiyasini motivatsion omillar asosida shakllantirish.....	239
Baratov Nasriddin Karshibayevich	
O'smirlarda internetdan ortiqcha foydalanishning psixologik oqibatlarini	243
Fayziyeva Nodira Sobirovna	
Transakt analiz: shaxslararo muloqotni tahlil qilishning nazariy va amaliy asoslari	247
Nilufar Sayfidinovna Sangirova	
Inklyuziv ta'lim jarayonini boshqarish mexanizmlarini rivojlantirish (umumiy o'rta ta'lim maktablari misolida)	252
Abdug'aniyev Abdurauf Abdumannonovich	
O'zbek milliy kurashining tarixiy rivojlanish bosqichlari va uning yoshlar tarbiyasidagi pedagogik ahamiyati.....	257
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Almardanov Xasan Asqarovich	
Belbog'li kurashning shakllanishi va rivojlanish tarixi: jismoniy tarbiya tizimidagi o'rni va metodik imkoniyatlari	261
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqizilov Muxammadbek Sherali o'gli	

Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	265
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Norqobilov Jamshid G'ulomovich</i>	
Dzyudo kurashining tarixiy evolyutsiyasi va uning ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv asosida qo'llanishi	270
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Nurullayev Fazliddin Murodulla o'gli</i>	
Raqamli muhitda shaxs xulq-atvori dinamikasi (bolalik va o'smirlilik misolida)	275
<i>Raimdjanov Mirkarim Tolibjon o'g'li</i>	
O'quvchilarning intellektual qobiliyatlarini oshirishning pedagogik va psixologik asoslari	278
<i>Suvanova Baxtigul Baxridinovna</i>	
Xalqaro tajriba asosida o'quvchilarda tadbirkorlik ko'nikmalarini shakllantirish mexanizmlari.....	283
<i>Azimov I. T., Mirzayeva N. I.</i>	
Boshlang'ich sinflarda ingliz tili o'qitishda didaktik vositalardan foydalanish	288
<i>Ziyaboyeva Sevara Saydullayevna</i>	
Yuqori malakali o'rta masofaga yuguruvchilarning jismoniy rivojlanish dinamikasi	292
<i>Nazarov Nuriddin Baxranovich</i>	
Maktab direktorining partisipativ boshqaruv faoliyatida qarorlar qabul qilish jarayonida ishtirokchilarning roli	297
<i>Jabborova Yulduzxon Hasan qizi</i>	
Tibbiyotda nizoli vaziyatlar va ularni bartaraf etish usullari.....	301
<i>Olimova Dono Shakirovna, Baxtiyorova Shahnoza Mansurbekovna</i>	
Ichki kasalliklarni tashxislashda klinik fikrlashning o'rni.....	304
<i>Tilavova Muqaddas, Hasanova Munisa, Mamatqulova Fayzo, Hakimova Xonbuvi Hakimovna</i>	
Транснациональные компании и проблема суверенитета национального государства.....	307
<i>Ф. Равшанов, Л. Сохибова</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda o'quv-biluv faoliyati motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik ahamiyati	311
<i>Muhammadiyeva Manzura Maratovna, Musulmonova Sabrina Akmal qizi</i>	
Texnologik ta'limda xorijiy tajriba	316
<i>Lochinbek Abdirasulov</i>	
Talabalarda ilmiy-tadqiqot ko'nikmalarini rivojlantirishning nazariy-metodologik asoslari.....	319
<i>Saffarova Mohidil Axmadovna, Mustafayeva Feruza Anvar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ona tili darslaridagi asosiy resurslari: "ona tili" darsligi, mashq daftari, o'qituvchi kitobi ta'lim samaradorligini oshirishning muhim omili sifatida.....	324
<i>Soatova Hilola Shuhrat qizi</i>	
Harbiy vatanparvarlik tarbiyasi – zamonaviy jamiyat taraqqiyotining muhim omili sifatida.....	328
<i>R. D. Mustayev, H. F. Abduvositov</i>	
Русскоязычная литература Узбекистана современного периода: проблематика, поэтика и художественный анализ	332
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	335
<i>Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning maktabgacha yoshdagi bolalarda iste'mol madaniyatini shakllantirish jarayonida targeting yondashuvining pedagogik nazariy asoslari	339
<i>D. G. Umnov</i>	
Ona tili darslarini ikkinchi til tamoyillari asosida tashkil etish masalalari.....	344
<i>Maxkamova Guluzroxon Abdumutalibovna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ishlarni pedagogik jihatlardan tashkil etishning nazariy va amaliy aspektlari	347
<i>Mahkamov Mahammadjon Dadajonovich</i>	
Boshlang'ich sinflarda interfaol metodlar asosida dars jarayonini takomillashtirish metodikasi	351
<i>Muhammadjonova Durdonaxon Bahromjon qizi</i>	
Tarix darslarini modellashtirishda pedagogik metodlar tasnifi va ularning samaradorligi	354
<i>Ikrom Qodirov</i>	

Hadassah hospital maktabi modelining o'ziga xos xususiyatlari, pedagogik samaradorligi va uni O'zbekiston hospital maktablariga tatbiq etishning ahamiyati	357
<i>Abdullayev Aziz Habibullayevich, Ochilov Orazbek Qosim o'g'li, Alimova Dono Abbosxonovna</i>	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	361
<i>Amirxo'jayev Shukurjon Qurbonovich, Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li</i>	
Neyropedagogik yondashuv asosida o'quvchilarda pozitiv fikrlashni rivojlantirishning ilmiy-nazariy va amaliy asoslari	364
<i>Babakulova Dilnoza Ramazonovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda nutqiy nuqsonlarning oldini olish va o'quvchilarning talaffuz madaniyatini shakllantirish metodikasi.....	367
<i>Baxtiyorova Nastarin Baxriddinovna, Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining bilim olishga qiziqishini oshirishda gamifikatsiya elementlaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari.....	370
<i>G'aniyeva Gulxayyo Islom qizi, Raxmatova Shaxlo Mansurovna</i>	
Ingliz tili darslarida kitobxonlik ko'nikmalarining o'ziga xosligi	373
<i>Jo'raboyeva Turg'unoy Ikromjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvokognitiv kompetentlikni rivojlantirishning didaktik tizimi.....	377
<i>Kozimova Sadoqat</i>	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlar (science)ni o'qitish orqali ekologik savodxonlikni shakllantirishning pedagogik asoslari	380
<i>Majitov Turg'unali Anvar o'g'li</i>	
Oilaviy munosabatlarda manipulyativ muloqot indikatsiyasi: psixologik tahlil va eksperimental natijalar.....	383
<i>Nishanova Zulfizar Yashin qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining kasbiy tayyorgarligini takomillashtirishda raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni.....	386
<i>Nurulloyev Firuz No'monjonovich</i>	
Talabalarning kasbiy kompetensiyalarini shakllantirishning tarixiy-pedagogik asoslari (ma'rifatparvar mutafakkirlar merosi misolida).....	390
<i>Sabirov Kaxramon Bektursun o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi 5-6 yoshli bolalarda muammoli vaziyatlarni mustaqil yechish qobiliyatini shakllantirish metodikasini takomillashtirish.....	393
<i>Tillayeva Vasila O'ktam qizi</i>	
Kritik fikrlash kompetensiyasining pedagogik va didaktik mazmuni	398
<i>Tursunaliyev Shaxzod Sherali o'g'li</i>	
Kurashchi qizlarning texnik harakatlarini kinematik va kinetik modellashtirish	402
<i>Xomudjonova Feruza Komiljon qizi</i>	
Oliy ta'limda ishga doir muloqot asoslari fanini o'qitish orqali talabalarning og'zaki fikrlash va nutq faoliyatini rivojlantirish	406
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Роль онлайн-платформ и образовательных сервисов в формировании ответственности студентов.....	409
<i>Гуламов Жасур Баходирович</i>	
Изучение изменений полярного переключения негативных и позитивных эмоций среднего воздействия в процессе развития/реабилитации механизмов эмпатии	413
<i>Ягудин Дмитрий Рустамович</i>	
Produktiv nutq ko'nikmalari orqali nutq aktlarini o'qitish samaradorligi.....	421
<i>Sadikov Erkin Tursunovich</i>	
Проблемы формирования письменной коммуникативной компетенции у студентов выпускных курсов высших учебных заведений	424
<i>Раджабова Зебинисо Анваровна</i>	
Pedagogika sohasida yangi ilmiy yo'nalish – pedagogik innovatsiya.....	427
<i>M.U. Raxmanova</i>	

Muammoli o'qitish asosida kichik maktab yoshidagi o'quvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish.....	431
<i>Giyasova Shaxnoza Abdurafikovna</i>	
9–10 yoshli o'quvchilar orasidagi nizolarni korreksion yondashuv bilan boshqarish	435
<i>Qulmatov Sindorqul Ibragimovich, Yarbekova Yulduz Bahromjon qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda raqamli mediakompetentlikni rivojlantirish	439
<i>Mo'minova Madina, Mamasodiqova Saida</i>	
Разработка приложения для визуализации и анализа решения задач линейного программирования.....	442
<i>Маматов Ислонбек Ильесович, Буронова Муниса Баходировна</i>	
Mustaqil ta'lim topshiriqlarini integrativ modellashtirish tashkiliy-metodik muammo sifatida	448
<i>Ibroximova O'g'iloy Inomjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda axloqiy tarbiyani baholash va "tarbiya kundaligi"ni joriy etish metodikasi.....	451
<i>Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi, Norimboyeva Sarvinoz Abror qizi</i>	
Talabalarda vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning nazariy-pedagogik va didaktik asoslari.....	456
<i>Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich</i>	
Zamonaviy yosh oilalarda gender munosabatining o'rganilganlik holati	462
<i>Abduqayumova Gulnoza Karimjon qizi</i>	
Arifmetik progressiyani o'qitishda "progressiya konstruktori" amaliy-tadqiqot metodining samaradorligi....	466
<i>Abdurahmonova Zamira Raxmatullayevna</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetentligini shakllantirishning mazmuni.....	471
<i>Ashurova To'lg'anoy Ergashevna</i>	
Onlayn shaxmat platformalarining boshlang'ich sinf o'quvchilari tafakkuriga ta'siri	475
<i>Boboqulov Chori Urolovich</i>	
Ta'lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish.....	480
<i>Kadirkulov Dilmurod Alimahamedovich</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda muloqot madaniyatini shakllantirish mezonlari.....	485
<i>Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna</i>	
Communicative Language Teaching in Modern Classrooms: Strengths, Limitations, and Pedagogical Implications	490
<i>Mirzaliyeva Sarvinoz</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasasi talabalarining fizikadan metodik faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirish	493
<i>Murtazayev Zohid Murtazayevich</i>	
Zo'ravonlikning inson ruhiyatiga salbiy ta'siri va oqibatlari	497
<i>Mutabarxon Maxsudova</i>	
STEM ta'limi sharoitida o'quvchilarning texnik tafakkurini rivojlantirishning transdisiplinar metodik modeli	501
<i>Normuxamedov Zarif</i>	
Jadidchilar asarlarida boshlang'ich ta'limga oid pedagogik qarashlarning nazariy asoslari	507
<i>Sariboyeva Aziza G'apur qizi</i>	
Pedagogika tarixida dars samaradorligini oshirish bo'yicha qarashlar va amaliyotdagi innovatsion loyihalar tahlili.....	510
<i>To'raqulova Feruza Jobir qizi</i>	
Yosh qizlarda shaxsiy mustaqillik va oilaviy mas'uliyat muvozanati	514
<i>To'xtamatova Nargiza, Boltaboyeva Marg'uba</i>	
Individual dars mashg'ulotlari orqali boksning faolligini aniqlash xususiyatlari	517
<i>Usmonov Mansur Qurbonmurotovich</i>	
Преимущества и недостатки использования виртуальных лабораторных работ по физике	522
<i>Тилова Турдихол Баратовна</i>	
Neyrolingvistik dasturlashning (NLD) nazariy va amaliy jihatlari	529
<i>Xolikova Dilobarxon Maxsitovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Tabiiy fanlar darslarini o'qitishda muammoli texnologiyalardan foydalanish usullari	533
<i>Ochilova O'g'iloy Mardon qizi</i>	
Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Paremias in English, Uzbek, and Russian Languages.....	537
<i>Jumanova Sabrina Vaydullo kizi</i>	
Kurash mashg'ulotlarida raqamli texnologiyalar qo'llanilishi.....	542
<i>Melikuziyev Azizjon Adaxamjon o'g'li</i>	
O'spirinlarda kasbiy tanlov noaniqligi sharoitida mustaqil qarorlarni rivojlantirishning psixologik xususiyatlari	546
<i>Karimova Gulxumor Shodi qizi</i>	
ChatGPT kabi til modellarining ta'lim va fan sohasiga ta'siri	550
<i>Djabbarova Xabiba Kuvandikovna</i>	
Biologiya ta'limida qo'llaniladigan masala va mashqlarning turlari, mazmuni va kreativlikni rivojlantirishdagi o'rni	554
<i>Yusupova Lobar Nizomjon qizi, Raxmatov Uchkun Ergashevich</i>	
Сравнительный анализ русской и узбекской концептосфер в контексте преподавания РКИ.....	560
<i>Рустамова Феруза Махмуджановна</i>	
Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining kasbiy madaniyatini kompetensiyaviy yondashuv asosida rivojlantirish texnologiyalari	565
<i>Imomov Musurmon Pirnazarovich</i>	
Boshlang'ich ta'limda aksiologik qadriyatlar va raqamli kompetensiyalarni uyg'un rivojlantirish metodikasi.....	572
<i>Shabbazova Dilfuza Ruzikulovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy ijodkorligini rivojlantirishda klaster integratsiyasi va refleksiv yondashuvning o'rni	576
<i>Shabbazova Nodira Xamzayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida immersiv texnologiyalar imkoniyatlaridan foydalanish	579
<i>Axmedova Dilnoza Baxtiyor qizi</i>	
Tasviriy san'at ta'limida kompozitsiya o'qitishning takomillashtirilgan metodik tizimi.....	581
<i>Karshiboyeva Dilafuz Boxodirovna</i>	
Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda refleksiv topshiriqlarning o'rni .	584
<i>Altibayeva Malika Kuvandikovna</i>	
STEAM yondashuvi asosida rivojlantiruvchi markazlarning samaradorligini oshirish yo'nalishlari.....	587
<i>O'rinova Feruza O'ljayevna, To'xtaboyeva Maftunaxon G'aniyevna</i>	
Aholi o'rtasida ommaviy sportni rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari	591
<i>Davulov Ozodbek Qalandarovich</i>	
Tasavvufda ma'naviy tarbiya tushunchasi va uning nazariy-metodologik asoslari.....	595
<i>Satimova Sevinch Sardorbekovna</i>	
Teaching Literary and Non-Literary Forms of Speech to Young Learners.....	600
<i>Nargiza Tulyaganova</i>	
Pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlashni boshqarish tizimini takomillashtirishning metod va mexanizmlari	604
<i>Aziboyev Shuhrat Olimovich</i>	
Cerebral falajli bolalarda sensor, diqqat va motor funksiyalar integratsiyasining faktorli tahlili	608
<i>Karimberdiyev Azamat Axmadjon o'g'li</i>	
O'smirlik davrida emotsional intellektni namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	614
<i>Djumabaeva Manzura Bagibekovna, Zoirova Laylo Alisher qizi, Umirboyeva Zaxro Dilmurod qizi</i>	
Zamonaviy ta'lim modellari mohiyati va ularning pedagogik tizimdagi o'rni (4K, 5E, 5I modellari misolida).....	617
<i>Raxmatov Uchkun Ergashevich, Qodirova Marjona Azamat qizi</i>	
Ayollarni iqtisodiy faollikka tayyorlashda o'quv dasturlarini loyihalash tamoyillari	624
<i>Diyarova Shaxloxon Rovshan qizi</i>	

Interfaol ta'lim metodlari asosida o'qituvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish metodikasi: tajriba-sinov natijalari tahlili	628
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Raqamli muhitda maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilarining qo'shimcha ta'limini tashkil etish: tadqiqotlar sharhi	633
<i>Amanova Dilorom Faxritdin qizi</i>	
Kognitiv tilshunoslikda skript atamasi va uning voqelanish mexanizmlari	637
<i>Fayzullayev Shohrux</i>	
The Concept of Blended Learning and its Role in the Modern Educational Paradigm	641
<i>Fozilova Maxina Adashevna</i>	
Finlyandiya boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematika fanini o'qitish metodikasi	645
<i>G'aybulloyeva Yulduz Mexriddinovna</i>	
Xalq hunarmandchiligi bo'yicha o'quvchilarning kreativ qobiliyatini rivojlantirish	651
<i>Isoqov Shohruh Turabek o'g'li</i>	
Communicative-Pragmatic Analysis of Binary-Based Paremias in English, Uzbek, and Russian Languages	654
<i>Jumanova Sabrina Vaydullo kizi</i>	
Internet-risk profilaktikasining bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashdagi o'rni	659
<i>Mamatxanova Nargiza Toxirovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni samarali tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	663
<i>N. Sh. Abdullayeva, F. R.Valiyeva, S. S. Raximova</i>	
Musiqiy-ritmik harakatlarning asosiy komponentlari va ularni rivojlantirishda SI imkoniyatlari	667
<i>O. A. Shodiyeva</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida kredit-modul tizimi asosida ta'limni tashkil etishning pedagogik xususiyatlari ..	672
<i>Y. R. Azzamov</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida integratsion yondashuv asosida bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning pedagogik asoslari	676
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Aksiologik yondashuv asosida talabalarda mas'uliyatni rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	679
<i>Teshayeva Dilnoza Chori qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni tasviriy faoliyat turlari asosida estetik tarbiyalash masalalari.	684
<i>Yuldasheva Dilshoda To'lqinovna</i>	
Профессиональная рефлексия как фактор развития научного интеллекта будущего педагога в системе педагогического образования	688
<i>Анварова Хуснора, Isoxоnova Aziza</i>	
Толерантность в мультикультурном обществе	692
<i>Бекбосынова З. К.</i>	
Методика работы над ошибками как средство повышения грамотности	696
<i>Исмаилова Мадинабону</i>	
Методы и подходы к развитию профессиональной лексической компетенции студентов военных направлений	701
<i>Хамидова Нигора Тулкуновна</i>	
Raqamli ta'lim muhiti va uning maktabgacha yoshdagi bolalar rivojiga ta'siri	704
<i>Xayriddinova Parvinabonu Baxtiyor qizi</i>	
Pedagogika oliy ta'lim muassasalarida "botanika" fanini o'qitish samaradorligini oshirishda elektron ta'lim resurslardan foydalanish metodikasini takomillashtirish	707
<i>Nasirova Shahlo Qutbiddinovna</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning intellektual va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda media ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xosligi	710
<i>Mahmudjanova Ro'za Mahmudjan qizi</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O'zbekistonda jismoniy tarbiya va ommaviy sport samaradorligining tahliliy jihatlari.....	714
<i>Aslanova Malohat Akramovna</i>	
Differensial yondashuv asosida o'quvchilarning moliyaviy savodxonligini rivojlantirish muhim omil sifatida.....	718
<i>Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Xokimjonova Feruza Hosiljon qizi</i>	
Jismoniy tarbiya-sog'lomlashtirish faoliyati jarayonida oliy ta'lim muassasalari talabalarining sog'lom turmush tarzini shakllantirish	721
<i>Ne'matova Diyora Dilshod qizi</i>	
Sport gimnastikasining yoshlar jismoniy rivojlanishidagi o'rni va ahamiyati	725
<i>Pirimova Nargiza Adilovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi (3–6 yosh) bolalarda erta ingliz tili o'rganishning psixologik va pedagogik samaradorligi.....	728
<i>Xayrullayeva Muharramxon Davronbek qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning strategik yo'nalishlari	733
<i>Otahanova Manzura G'ofurovna</i>	
Development of Intercultural Communication Competence of Future Teachers in Speaking Classes as an Important Lingvodidactic Problem: Evidence From Uzbekistan's Higher Education Context.....	736
<i>Muhammadiyeva Halima Saidahmadovna</i>	
Bo'lajak ona tili o'qituvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda reflektiv topshiriqlarning o'rni .	749
<i>Altibayeva Malika Kuvandikovna</i>	
Jamiyatda huquqiy madaniyatni shakllantirish va rivojlantirishda davlat hokimiyati organlari faoliyatini takomillashtirish muammolari va istiqbollari	752
<i>Ismailov Sarvarbek Anvarbekovich, Maxkamova Munavvarxon Alisher qizi</i>	
Psixolog talabalarda kasbiy refleksiyaning rivojlantirishning tarbiyaviy-psixologik determinantlari: muammolar va yechimlar	757
<i>Shukurova Nargiza Ikramovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida valeologik madaniyatni rivojlantirishda jismoniy tarbiyaning pedagogik salohiyati	762
<i>Xudoyberdiyev Sh. M.</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishda ta'lim metodlari va vositalari.....	766
<i>Esanbekova Fotima G'ayratjonovna</i>	
Чеховские традиции в прозе XX века (Бунин, Платонов, Шукшин)	770
<i>Багирова Паринисо Бобировна</i>	
Oliy ta'limda mustaqil ishlarni tashkillashtirishda nostandart testlardan foydalanishning samarali metodlari va metodik tavsiyalar.....	775
<i>Nurnazarova Gavharoy Baxtiyor qizi</i>	
Umumta'lim va ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida oila obrazining kognitiv va emotsional komponentlari qiyosiy tahlili	780
<i>Toshtemirova Nigora Ibrohimovna</i>	
Boshlang'ich sinf "Tarbiya" darsligida Abdulla Avloniyning "Turkiy guliston yoxud axloq" asari g'oyalari integratsiyalashning pedagogik imkoniyatlari	784
<i>Tovoshova Ozoda Akmal qizi</i>	
Noto'liq oila farzandlarida emotsional-irodaviy sohani rivojlantirish orqali ijtimoiy deadaptatsiyani bartaraf etish.....	789
<i>Kaxarova Ozoda Abdimominovna</i>	
Kelajak pedagog shaxsini rivojlantirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining psixologik ta'siri...	793
<i>M. B. Pulatova</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida inson resurslarini boshqarish tushunchasining ilmiy-nazariy tahlili	796
<i>Maraimova Muxtabar Pulatovna</i>	
Kredit-modul modeli asosida kreativ ta'lim muhitini yaratish omillari va imkoniyatlari.....	801
<i>Xalkuziyeva Dilnoza Baxodirovna</i>	

Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy faoliyati samaradorligini oshirishga qaratilgan pedagogik texnologiya modeli	805
<i>G'aniyeva Vazira Yusufvna</i>	
Xorijiy va mahalliy tajribada prognostik madaniyatni shakllantirish yondashuvlari	809
<i>Ziyoda Urinbayeva</i>	
The Role of Tolerance in the Professional Activities of Internal Affairs Bodies	813
<i>Toshpo'latov Anvar Shokir o'g'li</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashda sharq mutaffakirlari merosidan foydalanish	818
<i>Eshquvvatov To'liqinjon Eshquvvatovich, Buronova Durdona Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda interfaol metodlar orqali integrativ faoliyatlarni tashkil etish	822
<i>Kubayeva Mavluda Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida mantiqiy tafakkurni rivojlantirishning pedagogik-psixologik asoslari	826
<i>Mirzaqobilova Sarvinoz Aliqul qizi</i>	
Zamonaviy jamiyatda ekologik mediamadaniyatni shakllantirish masalalari	832
<i>Marziyayev Janabay Kalibayevich</i>	
Alisher Navoiyning "Mahbub ul-qulub" asari asosida o'quvchilarning axloqiy fazilatlarini shakllantirish	836
<i>Karamatova Dilfuza Sadinovna, Mahmudova Niginabonu Mizrof qizi, Ravshanova Mohinur O'tkir qizi</i>	
Pedagogik amaliyot jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy karyera loyihalash ko'nikmalarini shakllantirish	840
<i>Djalolova Sevara Xolmurodovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida inklyuziv ta'limni tashkil etishda innovatsion pedagogik texnologiyalar	845
<i>G'ulomova Dildora Shoirvna</i>	
Rus tilini o'qitishda grammatik kompetensiyani kommunikativ metod yordamida shakllantirish: qoidalardan jonli muloqotga o'tish metodikasi	850
<i>Arabova Muhiba Bazarovna</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchisining kasbiy kompetentligini axborot-kommunikatsiya texnologiyalari asosida takomillashtirishning pedagogik muammo va ehtiyojlari	854
<i>Axrorova Munajat Mashraf qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy tafakkur ko'nikmalarini shakllantirishning pedagogik xususiyatlari	858
<i>Azizjonova Asilabonu Alisher qizi</i>	
Ta'limda innovatsion yondashuvlarning pedagogik-psixologik asoslari (pedagogik otm misolida)	862
<i>Begmatova Dildora Saydaliyevna</i>	
Developing the Creativity of Primary School Students Through Art-Pedagogical Methods	866
<i>Dauletmuratova Bayramgul Makhsetbay kizi</i>	
Tabiiy fanlar darslarida kreativ ta'lim muhitini shakllantirishning innovatsion texnologiyalari va ularni takomillashtirish yo'llari	871
<i>Farmanova Parvina Jamshid qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida arifmetik ko'nikmalarni mustahkamlash: zamonaviy ta'limdagi innovatsion yondashuvlar	875
<i>Izimbetova Amina</i>	
Matematika va o'yinlar nazariyasi: strategik qarorlarni modellashtirishda rivojlanish bosqichlari va amaliy ahamiyati	878
<i>Jumanazarova Shahzada</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish faoliyatini rivojlantirishning ilmiy nazariy asoslari	881
<i>Laylo Berdiqulova Erkin qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilari nutqini integrativ yondashuv asosida o'stirish usullari	885
<i>Mamatraimova Dilshoda Chorshanbiyevna, Normengliyeva Sevinch Ulug'bek qizi</i>	
STEAM texnologiyasi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativlikni rivojlantirish tamoyillari	889
<i>Nazirova Guzal Malikovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda maishiy ko'nikmalarni takomillashtirishning ilmiy nazariy asoslari	893
<i>Saydaliyeva Gavhar Burxon qizi</i>	

Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida o'quvchilarning tanqidiy fikrlash kompetensiyalarini rivojlantirish	896
<i>Sobirov Avazbek Anvarovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ayrim emotsional holatlar (injiqlik va emotsional reaktivlik)ni boshqarish.....	903
<i>Sultonova Nurxon Anvarovna</i>	
Teatr pedagogikasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish modeli va metodlari	907
<i>Tolipova Shohista Qudrat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida emotsional intellektni rivojlantirishda didaktik o'yinlarning roli	911
<i>Turg'unova Gulzoda Botir qizi</i>	
Farzand tarbiyasida onaning psixologik va axloqiy ta'sirining amaliy jihatlari	916
<i>Tuxtaboyeva Durdonaxon Tulkunovna</i>	
Ontogenezning turli bosqichlarida shaxsning axloqiy rivojlanish xususiyatlari	919
<i>Umaraliyev Muzaffarjon Muhammadjon o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'zlashtirishini metakognitiv monitoring qilish va baholashning nazariy-metodik asoslari	923
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna</i>	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining psixologiyada qo'llanilishi	927
<i>Yoqubova Gulhayo Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	931
<i>Bilolov Inomjon O'ktamovich</i>	
Karatening kelib chiqish tarixi	934
<i>Isayev Saidaliddinxon Islom o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ faollikni shakllantirishga doir usul va vositalar	937
<i>Nishonova Kamola Shokirjon qizi, Mamadjonova Hayotxon Abduolim qizi</i>	
Родительские установки и развитие личности	941
<i>Кодирова Нилуфар Абдусаттор кизи</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matnni tushunish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	945
<i>Yusupova Umida</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda liderlik va tashabbuskorlik sifatlarini rivojlantirish mexanizmlari	950
<i>Kadirova Omaxon Sobirjonovna</i>	
Maktab ta'limi tizimida raqamli boshqaruv modelini joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish	954
<i>Raxmatova Xurshida G'ofurovna, Tangirov Xurram Ergashevich</i>	
Особенности влияния психолога дошкольной образовательной организации на психическое развитие ребенка в игровой среде	961
<i>Камолдинова Диёра Жалолиддин қизи</i>	
Boshlang'ich maktabda sog'lom ijtimoiy-pedagogik muhitni shakllantirish yo'llari.....	968
<i>Fayzidinova Maxsuda Akmalovna</i>	
Maktabgacha ta'limda ma'naviy-axloqiy kompetentlikni shakllantirish: milliy va xalqaro pedagogik yondashuvlar	971
<i>N. R. Dushayeva</i>	
O'qish savodxonligini rivojlantirishda o'quvchilarning individual profili asosida moslashtirilgan didaktik yondashuvlarni ishlab chiqish.....	975
<i>Oripova Dilnozaxon Abduvosi qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim tizimini rivojlantirish strategiyalari	980
<i>Rabbimova Munisxon Mustafoyevna</i>	
O'qitishda san'at vositalaridan foydalanish genezisi va zamonaviy tajribalari.....	983
<i>Suvanova Kamola Raimqul qizi</i>	
Sun'iy intellekt muhitida ta'lim olish jarayonida talabalarning psixofiziologik holati va kognitiv yuklamasini baholash	989
<i>Turayeva Irodaxon Lochinbek qizi</i>	

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarning konfliktologik kompetentlikni rivojlantirish – dolzarb pedagogik muammo sifatida.....	993
Xadicha Muxammadiyeva Karomatovna, R. Rayimova	
The Influence of Digitalization on Written Communication.....	998
Yusupova Sitora Ashuraliyevna	

MAKTAB TA'LIMI TIZIMIDA RAQAMLI BOSHQARUV MODELINI JORIY ETISH ORQALI TA'LIM SIFATINI OSHIRISH

Raxmatova Xurshida G'ofurovna

Biznes va tadbirkorlik oliy maktabi
Global menejment mutaxassisligi magistranti

Tangirov Xurram Ergashevich

Jizzax davlat pedagogika universiteti
Axborot texnologiyalari va tizimlari kafedrasida dotsenti

Annotatsiya: Maktab ta'limi tizimida raqamli boshqaruv modelini joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish masalalari tahlil qilinadi. Raqamli boshqaruvning nazariy asoslari, xalqaro tajriba, boshqaruv indikatorlari, maktab boshqaruvi uchun funktsional model hamda uni milliy ta'lim tizimiga tatbiq etish mexanizmlari yoritiladi. Raqamli transformatsiya zamonaviy ta'lim tizimining muhim omiliga aylangan bo'lib, axborot texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim boshqaruv tizimlarini modernizatsiya qilish, qaror qabul qilish jarayonlarini tezlashtirish hamda ta'lim sifatini oshirish imkonini bermoqda. Tadqiqotlar ta'limda raqamli boshqaruv vositalari samaradorlik, shaffoflik va hisobdorlikni oshirishini ko'rsatadi. Shuningdek, ta'lim sifati monitoringi, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish va boshqaruv samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqiladi.

Kalit so'zlar: raqamli boshqaruv, ta'lim sifati, maktab ta'limi, boshqaruv modeli, EMIS, LMS, innovatsion ta'lim, ta'lim monitoringi.

Abstract: The issues of improving the quality of education through the introduction of a digital management model in the school education system are analyzed. The theoretical foundations of digital management, international experience, management indicators, a functional model for school governance, and mechanisms for its implementation in the national education system are described. Digital transformation has become an essential factor in modern education. The development of information technologies enables the modernization of education management systems, accelerates decision-making processes, and improves educational quality. Research indicates that digital management tools enhance efficiency, transparency, and accountability. Scientific and practical recommendations are developed for monitoring educational quality, improving data-driven decision-making, and increasing management effectiveness.

Key words: digital governance, educational quality, school education, governance model, EMIS, LMS, innovative education, educational monitoring.

Аннотация: Анализируются вопросы повышения качества образования посредством внедрения цифровой модели управления в систему школьного образования. Раскрываются теоретические основы цифрового управления, международный опыт, показатели управления, функциональная модель управления школой, а также механизмы её внедрения в национальную систему образования. Цифровая трансформация стала важным фактором современной системы образования. Развитие информационных технологий позволяет модернизировать системы управления образованием, ускорять процессы принятия решений и повышать качество образования. Исследования показывают, что цифровые инструменты управления повышают эффективность, прозрачность и подотчётность. Разработаны научно-практические предложения по мониторингу качества образования, совершенствованию принятия решений на основе данных и повышению эффективности управления.

Ключевые слова: цифровое управление, качество образования, школьное образование, модель управления, EMIS, LMS, инновационное образование, мониторинг образования.

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasi davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylanmoqda. Ta'lim muassasalarini samarali boshqarish, o'quv jarayonini monitoring qilish, pedagogik faoliyatni tahlil etish va ta'lim sifatini oshirishda raqamli texnologiyalar alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, umumiy o'rta ta'lim tizimida boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul

qilish hamda o'quvchi natijalarini dinamik baholash zamonaviy boshqaruvning muhim talabi sifatida maydonga chiqmoqda [2; 3; 5].

Maktab ta'limi tizimida mavjud muammolardan biri – boshqaruv qarorlarining ko'p hollarda real vaqt ma'lumotlariga emas, balki kechikkan yoki fragmentar axborotga tayanib qabul qilinishi hisoblanadi. Bu esa ta'lim sifati monitoringi, resurslarni taqsimlash, o'quvchi natijalarini tahlil qilish va pedagogik jarayonni boshqarishda samaradorlikning pasayishiga olib keladi [4; 6].

Bugungi global ta'lim makonida maktab va universitetlarda EMIS, LMS, analitik platformalar, sun'iy intellekt tizimlari kabi vositalar keng qo'llanilmoqda. Bu tizimlar nafaqat ma'muriy boshqaruvni, balki pedagogik jarayonlarni ham optimallashtiradi. Shu nuqtai nazardan, maktab ta'limi tizimida raqamli boshqaruv modelini joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish masalasi ilmiy va amaliy jihatdan dolzarb mavzu hisoblanadi.

Bugungi kunda ta'lim jarayoniga raqamli ta'lim texnologiyalarini joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda, zero raqamli ta'lim texnologiyalari rivojlanib, undan foydalanuvchilar soni ham shunga mos ravishda juda tez oshib bormoqda.

Dunyo aholisi 2026-yil boshiga kelib 8,26 milliard kishini tashkil etmoqda va aholining yarmidan ko'pi (58 %) shaharlarda yashaydi. Bugungi kunda dunyo aholisining uchdan ikki qismidan ko'prog'i (70 %) mobil telefonlardan foydalanadi, 2026-yil boshiga kelib dunyo bo'ylab mobil foydalanuvchilar soni 5,78 milliard kishiga yetdi, internetdan foydalanuvchilar soni 6,04 milliard kishiga yetgan, bu dunyo aholisining 73,2 foizi internetdan foydalanadi, degani. Shuningdek, yil boshida dunyo bo'ylab 5,66 milliard ijtimoiy tarmoq foydalanuvchisi bor edi, bu butun dunyo aholisining 68,6 foizini tashkil etadi [23].

O'zbekiston aholisi 2026-yil boshiga kelib 38,2 million kishidan, internetdan foydalanuvchilar soni 31 million kishidan, mobil internetdan foydalanuvchilar soni 34 million kishidan oshgan [24].

Bundan ko'rinib turibdiki, maktab ta'limida raqamli boshqaruv modelini ishlab chiqish, uni joriy etish va yo'lga qo'yish, uzluksiz ta'lim tizimida fanlar bo'yicha elektron o'quv qo'llanmalar, elektron ta'lim resurslarini yaratish va ularni internet tarmog'iga veb-saytlar orqali joylashtirish, ijtimoiy tarmoqlarda kanallar, guruhlar, bloglar hamda alohida sahifalar tashkil etish, shuningdek, mobil ilovalar yaratish muhim ahamiyat kasb etadi.

Raqamli boshqaruv – bu ta'lim muassasasini boshqarishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron ma'lumotlar bazasi, analitik platformalar va avtomatlashtirilgan monitoring vositalaridan foydalanishga asoslangan boshqaruv faoliyatidir [4].

Maktab ta'limida raqamli boshqaruv quyidagi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

- o'quvchilar kontingenti va davomatini boshqarish;
- baholash va akademik natijalarni monitoring qilish;
- pedagogik yuklama va dars jarayonini nazorat qilish;
- ota-onalar bilan axborot almashinuvi;
- maktab resurslari va hujjat aylanishini raqamlashtirish;
- ta'lim sifatini indikatorlar asosida baholash.

Demak, raqamli boshqaruv maktab faoliyatini nafaqat avtomatlashtiradi, balki strategik boshqaruv qarorlarini qabul qilish uchun tahliliy baza yaratadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy ta'lim tizimi global raqamlashtirish jarayonidan chetda qolmayapti. Ta'lim muassasalarini boshqarishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim sifatini oshirish, boshqaruv samaradorligini kuchaytirish hamda resurslardan oqilona foydalanish imkonini bermoqda. Xorijiy olimlar ushbu jarayonni ilmiy asoslash, samaradorlikni o'lchash hamda boshqaruv modellarini ishlab chiqish bo'yicha keng qamrovli tadqiqotlar olib borgan.

Xalqaro ilmiy adabiyotlarda ta'lim boshqaruv axborot tizimlari samaradorligi keng o'rganilgan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki:

- EMIS tizimlari akademik, ma'muriy va infratuzilmaviy ma'lumotlarni integratsiya qilib, ma'lumotlarga asoslangan qarorlar qabul qilishni ta'minlaydi;
- raqamli boshqaruv tizimlari o'qituvchilarning dars dizayni, baholash va tahlil faoliyatini rivojlantiradi hamda talabalarning natijalarini yaxshilaydi;
- EMIS tizimlarining joriy etilishi o'qitish va o'rganish jarayoniga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Shuningdek, tadqiqotchilar ta'kidlaydiki, ta'limda raqamli tizimlarning muvaffaqiyati o'qituvchilarning texnologik kompetensiyasi va infratuzilma tayyorgarligiga bog'liq.

Xorijiy tadqiqotchilar ta'lim boshqaruvida raqamli tizimlardan foydalanishning nazariy va amaliy jihatlari keng o'rganishgan. Masalan, V. Forrester ^[21] tadqiqotida maktab boshqaruv axborot tizimlari (SMIS)ning afzalliklari va muammolari tahlil qilinib, ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish modeli ishlab chiqilgan. Tadqiqot natijasiga ko'ra, ma'lumot sifati past bo'lsa, raqamli tizimlar kutilgan natijani bermaydi va boshqaruv samaradorligi pasayadi.

Bu ilmiy xulosa ta'lim boshqaruvida raqamli tizimni joriy etishning o'zi yetarli emasligini, balki sifatli ma'lumotlar bazasi va analitik tizimlar zarurligini ko'rsatadi.

Ta'lim boshqaruvida data-driven (ma'lumotlarga asoslangan) yondashuv xorijiy ilmiy adabiyotlarda keng o'rganilgan. Priyanka Saini ^[18] tadqiqotida ta'lim ma'lumotlarini tahlil qilish orqali talabalar qabul jarayonini prognozlash modeli ishlab chiqilgan. Ushbu model katta hajmdagi ta'lim ma'lumotlaridan foydali naqshlarni aniqlash boshqaruv qarorlarini takomillashtirishini ko'rsatadi.

Demak, raqamli boshqaruv tizimlari faqat ma'lumot saqlash vositasi emas, balki strategik rejalashtirish instrumenti sifatida xizmat qiladi.

Xorijiy tadqiqotlar ta'lim boshqaruvida Education Management Information System (EMIS) va School Information Management System (SIMS) tizimlarining samaradorligini ko'rsatadi ^[13].

Reddit platformasidagi EdTech mutaxassislar tomonidan berilgan tavsifga ko'ra: "EMIS – ta'lim muassasasining barcha jarayonlarini boshqaruvchi ma'lumot tizimi."

Yana bir manbada SIMS tizimining funksiyalari quyidagilarni qamrab olishi ta'kidlanadi: "SIMS markazlashgan ma'lumotlar bazasi bo'lib, o'quvchi, baho va davomatni boshqaradi."

Bunday tizimlar quyidagi imkoniyatlarni beradi:

- boshqaruv jarayonlarini avtomatlashtirish;
- real vaqt rejimida monitoring;
- resurslardan samarali foydalanish;
- ota-ona, o'qituvchi va ma'muriyat o'rtasida kommunikatsiyani yaxshilash.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli boshqaruv tizimlari quyidagi yo'nalishlarda ijobiy natija beradi:

1. **Qaror qabul qilish tezligi** – real vaqt ma'lumotlari rahbarlarga tezkor qaror qabul qilish imkonini yaratadi.
2. **Shaffoflik** – barcha jarayonlar elektron tizimda qayd etilishi korrupsiya va subyektiv baholashni kamaytiradi.
3. **Resurslarni optimallashtirish** – tizim orqali xodimlar, auditoriyalar va moddiy resurslardan foydalanish samaradorligi oshadi.
4. **Ta'lim natijalarini prognozlash** – sun'iy intellekt va analitika vositalari yordamida o'quvchilarning akademik rivojlanishi oldindan baholanadi.

Xorijiy olimlar tadqiqotlarida raqamli ta'lim boshqaruvi uch asosiy ilmiy yo'nalishda o'rganiladi:

Yo'nalish	Tadqiqot mazmuni
Texnologik yondashuv	platformalar va tizim arxitekturasi
Pedagogik yondashuv	ta'lim natijalariga ta'siri
Boshqaruv yondashuvi	strategik qaror qabul qilish

Bu uch yo'nalishning integratsiyasi raqamli ta'lim boshqaruvi konsepsiyasini shakllantiradi.

Xorijiy olimlar olib borgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ta'lim boshqaruvida raqamli texnologiyalarni qo'llash zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismi hisoblanadi. Ayniqsa, EMIS, LMS va analitik platformalar ma'lumotlarga asoslangan boshqaruvni yo'lga qo'yish orqali ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Biroq raqamli tizimlarning samaradorligi texnologiyaning mavjudligiga emas, balki ma'lumotlar sifati, kadrlar malakasi va boshqaruv strategiyasiga bog'liq.

Raqamli transformatsiya bugungi kunda ta'lim tizimini rivojlantirishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, maktab ta'limini boshqarishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini joriy etish orqali ta'lim jarayonini optimallashtirish, boshqaruv samaradorligini oshirish hamda shaffoflikni ta'minlash imkoniyati yaratilmoqda. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli boshqaruv tizimlari ta'lim sifatini oshirish bilan birga strategik qaror qabul qilishni ilmiy asoslashga xizmat qiladi.

Rivojlangan davlatlarda ta'lim boshqaruvi to'liq raqamlashtirilgan:

1. AQSh va Yevropa maktablarida markazlashgan ma'lumotlar bazasi orqali o'quvchilar rivoji monitoring qilinadi;
2. Janubiy Koreya va Singapurda real vaqt rejimida o'quv jarayonini nazorat qiluvchi analitik platformalar ishlatiladi;
3. Finlandiyada maktab boshqaruvi, baholash va kommunikatsiya yagona elektron tizim orqali yuritiladi.

Bunday tizimlar o'qituvchi, ma'muriyat va ota-onalar o'rtasidagi aloqani kuchaytiradi hamda ta'lim jarayonining shaffofligini oshiradi.

Rivojlangan davlatlarda ta'lim boshqaruvi "raqamli ekotizim" tamoyili asosida tashkil etilgan. Bu modelda barcha jarayonlar yagona axborot tizimi orqali boshqariladi:

- o'quvchilar ma'lumotlari bazasi;
- baholash natijalari;
- o'qituvchilar faoliyati;
- moliyaviy resurslar;
- ta'lim sifati monitoringi.

Bunday tizimlar markazlashgan boshqaruvni ta'minlaydi va rahbariyatga real vaqt rejimida ma'lumot olish imkonini beradi.

AQSh maktab tizimida raqamli boshqaruv platformalari keng qo'llanadi. Maktablar o'quvchilarning akademik natijalari, davomat, xulq-atvor ko'rsatkichlari va rivojlanish dinamikasini avtomatik tahlil qiluvchi tizimlardan foydalanadi. Bu tizimlar yordamida:

- individual rivojlanish xaritalari tuziladi;
- muammoli o'quvchilar erta aniqlanadi;
- o'qitish strategiyasi moslashtiriladi.

Natijada ta'lim samaradorligi oshadi va boshqaruv qarorlari faktlarga asoslanadi.

Yevropa mamlakatlarida maktab boshqaruvi ko'pincha milliy elektron platformalar orqali amalga oshiriladi. Ushbu platformalar quyidagilarni ta'minlaydi: maktablar faoliyati monitoringi; davlat nazorati; ota-ona bilan elektron muloqot; statistik hisobotlar shakllantirish.

Masalan, ayrim davlatlarda ta'lim sifati baholash avtomatlashtirilgan indikatorlar asosida amalga oshiriladi. Bu yondashuv inson omilini kamaytirib, baholashning obyektivligini oshiradi.

Janubiy Koreya, Yaponiya va Singapur kabi davlatlar maktab boshqaruvida yuqori texnologik tizimlardan foydalanadi. Ularning tajribasida quyidagi jihatlardan ustun:

- sun'iy intellekt asosidagi monitoring;
- raqamli o'quv profillari;
- analitik prognozlash tizimlari;
- onlayn boshqaruv paneli.

Bu mamlakatlarda maktab rahbarlari barcha ko'rsatkichlarni yagona boshqaruv paneli orqali kuzatadi va tezkor qarorlar qabul qiladi.

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalarni joriy etish quyidagi natijalarni beradi:

1. **Boshqaruv tezligi oshadi** – qaror qabul qilish jarayoni tezlashadi.
2. **Shaffoflik kuchayadi** – barcha ma'lumotlar tizimda saqlanadi.
3. **Resurslar optimallashtiriladi** – ortiqcha xarajatlar kamayadi.
4. **Ta'lim sifati yaxshilanadi** – natijalar doimiy monitoring qilinadi.
5. **Strategik rejalashtirish rivojlanadi** – prognozlash imkoniyati paydo bo'ladi.

Ilg'or mamlakatlar tajribasi asosida quyidagi xulosalarni chiqarish mumkin:

- raqamli boshqaruvni joriy etish bosqichma-bosqich amalga oshirilishi kerak;
- texnologiya bilan birga kadrlar tayyorlash muhim;
- ma'lumotlar xavfsizligi tizimi zarur;
- platformalar integratsiyalashgan bo'lishi lozim;
- davlat siyosati darajasida qo'llab-quvvatlash talab etiladi.

Rivojlangan davlatlarda maktab ta'limi boshqaruvida raqamli texnologiyalarni qo'llash ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning muhim omili ekanligi isbotlangan. Raqamli platformalar boshqaruv samaradorligini oshiradi, ta'lim sifatini yaxshilaydi hamda strategik rejalashtirishni ilmiy asoslash imkonini beradi. Ushbu tajriba shuni ko'rsatadiki, raqamli boshqaruv tizimlari ta'lim tizimini barqaror rivojlantirishning zarur sharti hisoblanadi. Shuning uchun ilg'or xalqaro tajribani milliy ta'lim tizimiga moslashtirish dolzarb vazifadir.

EMIS (Education Management Information System) ta'lim muassasasining barcha faoliyatini qamrab oluvchi kompleks boshqaruv tizimi bo'lib, u: resurslarni taqsimlashni optimallashtiradi; statistik tahlil asosida rejalashtirishni ta'minlaydi; natijadorlik monitoringini amalga oshiradi.

LMS (Learning Management System) tizimlari o'qitish jarayonini boshqarish platformasi bo'lib, tadqiqotlar uning ta'lim jarayonini transformatsiya qilganini ko'rsatadi.

Ilmiy tadqiqotlar LMS joriy etilganda ta'lim muassasalarida:

- interaktiv o'quv muhiti shakllanishi;
- masofaviy ta'lim imkoniyatlari kengayishi;
- ta'lim samaradorligi oshishi kuzatiladi.

Raqamli texnologiyalar ta'lim tizimining barcha bosqichlarini tubdan o'zgartirayotgan global jarayonlardan biridir. Xususan, maktab ta'limini boshqarishda axborot tizimlari, elektron platformalar, analitik modullar va sun'iy intellekt vositalari qo'llanilishi boshqaruv samaradorligini oshirmoqda. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, raqamli boshqaruv tizimlari nafaqat ma'muriy jarayonlarni optimallashtiradi, balki ta'lim sifatini oshirishga ham xizmat qiladi. Shu sababli xorijiy tajribani milliy ta'lim tizimiga moslashtirish masalasi dolzarb ilmiy va amaliy muammo hisoblanadi.

Xalqaro amaliyotda raqamli boshqaruv, ta'lim monitoringi va ma'lumotlarga asoslangan qaror qabul qilish maktab samaradorligini oshiruvchi asosiy omil sifatida ko'riladi. UNESCO va OECD materiallarida ham raqamli boshqaruv ta'lim tizimlarining moslashuvchanligi, hisobdorligi va natijadorligini kuchaytirishi qayd etilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijasida maktab ta'limi tizimi uchun quyidagi raqamli boshqaruv modeli taklif etiladi [4; 6; 7; 9].

Modelning tarkibiy qismlari:

1-blok. Axborotlarni yig'ish moduli

Bu modul orqali quyidagi ma'lumotlar yig'iladi: o'quvchilar kontingenti, davomat, baholar, fanlar kesimidagi natijalar, o'qituvchilar faoliyati, sinfdan tashqari faollik.

2-blok. Tahlil va monitoring moduli

Bu modulda o'zlashtirish dinamikasi, xavf guruhidagi o'quvchilar, fanlar bo'yicha muammoli nuqtalar, o'qituvchilar samaradorligi avtomatik tahlil qilinadi.

3-blok. Qaror qabul qilish moduli

Mazkur modul asosida maktab rahbariyati individual ta'lim choralarini, metodik yordam rejasini, resurs taqsimotini, pedagogik korreksiyaning belgilaydi.

4-blok. Aloqa va hisobot moduli

Bu yerda ota-onalarga bildirishnomalar, o'qituvchilar uchun metodik tavsiyalar, hududiy boshqaruv organlariga hisobotlar avtomatik shakllantiriladi.

O'zbekiston ta'lim tizimida xorijiy tajribani joriy etish uchun quyidagi yo'nalishlar muhim:

1. Milliy EMIS platformasini yagona standart asosida yaratish.
2. O'qituvchilarning raqamli kompetensiyasini oshirish.
3. Ma'lumotlar xavfsizligi tizimini takomillashtirish.
4. Sun'iy intellekt asosidagi analitik modullarni joriy etish.
5. Maktab boshqaruvida real vaqt monitoring tizimlarini yo'lga qo'yish.

Xalqaro amaliyotda maktab boshqaruvida raqamli texnologiyalar quyidagi yo'nalishlarda qo'llanadi:

- ta'lim boshqaruv axborot tizimlari (EMIS);
- o'quv jarayonini boshqarish platformalari (LMS);
- real vaqt monitoring tizimlari;
- elektron hujjat aylanishi;
- analitik prognozlash modullari.

Mazkur tizimlar orqali ta'lim jarayonining barcha bosqichlari yagona raqamli muhitga birlashtiriladi. Bu esa boshqaruvni markazlashtirish va samaradorlikni oshirish imkonini beradi.

Xorijiy tajribani to'g'ridan to'g'ri ko'chirish har doim ham samarali natija bermaydi. Chunki har bir davlatning ijtimoiy-iqtisodiy sharoiti, ta'lim siyosati, texnologik infratuzilmasi, pedagogik an'analari bir-biridan farq qiladi. Shuning uchun xorijiy tajribani milliy tizimga moslashtirishda lokal sharoitlarni hisobga olish muhim.

Xorijiy tajribani joriy etishda quyidagi ilmiy yondashuvlar muhim:

1. **Adaptiv integratsiya modeli** – xorijiy texnologiyalar milliy standartlarga moslashtiriladi.
2. **Bosqichma-bosqich joriy etish** – tizim sinovdan o'tkazilib, keyin kengaytiriladi.
3. **Pilot loyiha yondashuvi** – dastlab alohida hudud yoki maktabda sinovdan o'tkaziladi.
4. **Kompetensiyaviy tayyorlash** – pedagog va rahbar kadrlar raqamli ko'nikmalar bilan ta'minlanadi.

Milliy ta'lim tizimida xorijiy tajribani qo'llashning real imkoniyatlari mavjud: davlat dasturlari orqali raqamli infratuzilmani rivojlantirish, ta'lim platformalarini milliy til va dasturlarga moslashtirish, mahalliy IT kompaniyalar bilan hamkorlik qilish, elektron boshqaruv tizimlarini yagona standart asosida yaratish, ochiq ma'lumotlar bazasini shakllantirish.

Bu imkoniyatlar raqamli boshqaruv tizimlarini barqaror joriy etish uchun mustahkam asos bo'lib xizmat qiladi.

Moslashtirish jarayonida quyidagi muammolar uchrashi mumkin: texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyasi pastligi, moliyaviy resurslarning cheklanganligi, normativ-huquqiy bazaning yetarli rivojlanmaganligi, ma'lumotlar xavfsizligi muammolari.

Ushbu muammolarni hal etish tizimli davlat siyosati va ilmiy yondashuvni talab qiladi.

Xorijiy tajribani milliy ta'lim tizimiga samarali integratsiya qilish uchun quyidagi strategiyalar tavsiya etiladi:

1. Yagona milliy ta'lim boshqaruv platformasini yaratish;
2. Sun'iy intellekt asosidagi analitik tizimlarni joriy etish;
3. Pedagog kadrlarni muntazam raqamli malaka oshirishdan o'tkazish;
4. Xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni kuchaytirish;
5. Ta'lim boshqaruvida ma'lumotlar tahliliga asoslangan qaror qabul qilish tizimini joriy etish.

Ilmiy natijalar shuni ko'rsatadiki:

- boshqaruv axborot tizimlari ta'lim sifati oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi;
- ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash boshqaruv samaradorligini oshiradi;
- avtomatlashtirilgan tahlil tizimlari rahbariyatga tezkor strategik qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Natijada ta'lim muassasalarida rejalashtirish sifati oshadi, resurslar samarali taqsimlanadi, o'quv natijalari yaxshilanadi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ta'lim boshqaruvida raqamli texnologiyalarni qo'llash global tendensiyaga aylangan. EMIS va LMS kabi platformalar ta'lim sifati, boshqaruv samaradorligi va shaffoflikni oshiradi. Xorijiy tajriba shuni tasdiqlaydiki, raqamli boshqaruv tizimlarining muvaffaqiyati infratuzilma, kadrlar salohiyati va strategik rejalashtirishga bog'liq. Shu sababli milliy ta'lim tizimida ushbu tajribalarni ilmiy asosda moslashtirish dolzarb vazifadir.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, maktab ta'limi boshqaruvida raqamli texnologiyalarni qo'llash global rivojlanish tendensiyasi hisoblanadi. Xorijiy tajribani milliy tizimga moslashtirish esa ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning muhim sharti sanaladi. Biroq bu jarayonni samarali amalga oshirish uchun texnologik infratuzilma, malakali kadrlar, normativ-huquqiy baza va strategik boshqaruv mexanizmlarini uyg'un rivojlantirish zarur. Shundagina raqamli boshqaruv tizimlari ta'lim sifati va boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rasmiy portali. – Toshkent, 2026-y.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasiga oid hujjatlar. – Toshkent, 2020-y.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini raqamlashtirishga oid farmon va qarorlari. – Toshkent, 2020–2025-y.
4. UNESCO. Digital Transformation of Education Systems. – Paris, 2021-y.
5. OECD. Education in the Digital Age. – Paris: OECD Publishing, 2022-y.
6. Selwyn N. Education and Technology: Key Issues and Debates. – London: Bloomsbury Academic, 2017-y.
7. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. – New York: Teachers College Press, 2016-y.
8. Kozma R. Technology, Innovation and Educational Change. – Washington, 2019-y.
9. Abduqodirov A.A. Ta'limda axborot texnologiyalari. – Toshkent: Fan, 2019-y.
10. Yuldashev U.A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O'qituvchi, 2021-y.
11. Xolmatov S.Sh. Ta'lim tizimida boshqaruv asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2018-y.
12. Suhardi M., Fahmi A. The Role of Information Technology in the Development of Education Management Systems in the Digital Age // Jurnal Visionary, 2025-y.
13. Masruri M. N. Conceptual Analysis of Educational Management Information Systems for Optimizing the Learning Process // JEDMI, 2025-y.
14. Tyagi S., Jain V. The Role of Education Management Information Systems in Enhancing Academic Performance // Journal of Informatics Education and Research, 2026-y.
15. Helal M. S. A., Ahmed I., Bhuiyan M. E. M. Impact of Education Management Information System on Teaching-Learning Development // IJARPED, 2021-y.
16. Hussain S., Khan S., Uddin K. Statistical Evaluation of Effectiveness of LMS in Higher Educational Institutes // Policy Research Journal, 2024-y.
17. Zunimova G. et al. The Impact of Education Management Digitalisation on the Quality of Student Learning // International Journal of Computing, 2024-y.
18. Saini P. Building a Classification Model for Enrollment in Higher Educational Courses using Data Mining Techniques // arXiv, 2014-y.
19. Syamsuri A. R., Siddik E. The Impact of Information Systems for Academic Management on Student Satisfaction // IJMaKS, 2024-y.
20. Wasif M. N., Munir E. U., Shad S. A Study of ICT Impact in Education Sector, 2012-y.
21. Forrester V. School Management Information Systems: Challenges to Educational Decision-Making, 2019-y.
22. Razak T. R. et al. Automated Data Integration and Analysis for School Management, 2019-y.
23. <https://www.web-canape.ru/business/statistika-interneta-i-socsetej-cifry-i-trendy-v-mire-i-v-rossii/> – sayt materiallaridan olindi.
24. <https://stat.uz/uz/59-foydali-ma-lumotlar/5859-o-zbekiston-aholisi-3>.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.